

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

30. juni 2011
J.nr. 3401/1001-3212
Ref. THA / fma
Energieffektivisering

Meddelelse fra Kommissionen om gennemførelse af Energy Star-programmet i Den Europæiske Union i perioden 2006-2010 KOM(2011)337endelig

Notatet er parallelfremsendt til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Energipolitiske Udvalg.

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionens meddelelse omhandler programmet 2006-2010 og overvejelserne om en ny forordning vedr. mærkning af kontorudstyr ("Energy Star"). Kommissionen vurderer, at ordningen formentlig har bidraget ganske væsentligt til at øge energieffektiviteten af kontorudstyr solgt i EU, og at den fungerer godt i sin nuværende form baseret på selvcertificering. Kommissionen anbefaler, at aftalen forlænges, men at EU fortsætter med den nuværende markedsovervågning, selvom USA indfører tredjepartscertificering fra 2012.

2. Baggrund

Samarbejdet mellem USA og EU om "Energy Star" mærkning af kontorudstyr (computere, skærme etc.) blev etableret i 2001 gennem Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2422/2001. Aftalen blev forlænget i 2006 og udløber i december 2011. Forberedelserne til en videreførelse er påbegyndt mellem USA's regering (USA's Environment Protection Agency - EPA) og Kommissionen (DG ENER).

En ny aftale vil formentlig have hjemmel i artikel 114 TEUF (tidligere artikel 95) og skal i så fald vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel 289 i TEUF (tidligere artikel 251).

3. Formål og indhold

Aftalen mellem USA og EU om "Energy Star" programmet for kontorudstyr udløber i 2011. Rådsgruppen skal således tage stilling til en eventuel fornyelse på baggrund af et oplæg fra Kommissionen.

"Energy Star" aftalen om kontorudstyr er en frivillig ordning, hvor producenter og leverandører kan registrere energieffektivt kontorudstyr og benytte "Energy Star" mærket. Der er efterhånden flere tusinde produkter registreret, og effektivitetskravene er løbende blevet skærpet gennem samarbejdet. Ordningen administreres af Kommissionen i EU og EPA i USA. Kommissionen bistås af Energy Star Rådet, hvor Danmark er repræsenteret af Energistyrelsen.

I EU har det siden 2008 været et krav, at Kommissionens og de nationale regeringers indkøb af kontorudstyr skal overholde "Energy Star" kravene.

Kommissionen har gennemført en oversigtlig vurdering af udviklingen de senere år. "Energy Star" mærkede produkter udgør en stor del af salget af kontorudstyr, og energibesparelsen skønnes på længere sigt samlet at være af størrelsesordenen 30 TWh (svarende til ca. 40% af det samlede elforbrug til kontorudstyr). Det skønnes desuden, at reglerne for Kommissionens og medlemsstaternes indkøb har bidraget til introduktion af mere effektivt udstyr. Det kan konkluderes, at programmet formentlig har bidraget ganske væsentligt til at øge energieffektiviteten af kontorudstyr solgt i EU.

En ny aftale skal godkendes af såvel den amerikanske regering som EU's organer. En ny aftale vil muligvis skulle udformes anderledes end den nuværende, idet USA har indført en forhånds-godkendelsesordning fra 2012.

Kommissionen lægger op til 3 valgmuligheder for en fortsættelse af aftalen:

1. Indførelse af tredjepartscertificering i EU af kontorudstyr lig den metode der anvendes i USA, hvor produkter skal prøves af uafhængige certificerede laboratorier. Kommissionen er dog af den opfattelse, at tredjepartscertificering ikke vil have den store effekt, da det via stikprøver har vist sig, at 95 % af de mærkede produkter lever op til Energy Star kravene med den nuværende selvcertificeringsordning. Desuden er det forventningen, at omkostningerne ved produktregistrering vil stige forholdsmæssigt meget for små og mellemstore virksomheder og dermed skabe ulige vilkår for adgangen til at deltage i offentlige udbud. Det er derfor kommissionens forventning, at tredjepartscertificering vil have en negativ indvirkning på programmet og dets virkninger på markedet.
2. Opretholdelse af selvcertificering i EU. Metoden vil bevirke, at der ikke længere er ensartede principper for produktregistrering i USA og EU, og dermed vil det være nødvendigt at droppe princippet om gensidig anerkendelse. Kommissionen anfører her, at det primært er store virksomheder – datterselskaber af multinationale selskaber - som eksporterer deres produkter til USA, og at de bedre kan absorbere omkostningerne i forbindelse med de nye amerikanske certificeringskrav. Hovedparten af den europæiske industri for kontorudstyr består primært af virksomheder, der leverer delsegmenter til kontorudstyr. For dem er det væsentligt at bevare et let produktregistreringssystem, da de samtidig har deres væsentligste fokus på det indre EU marked.
3. Udskiftning af Energy Star med alternative forskriftsmæssige instrumenter. Kommissionen fremfører, at det med Energy Star mærket er blevet muligt at styre markedet i retning af en større energieffektivitet for kontorudstyr. EU har allerede en række politikker, der skal medvirke til at "skubbe" markedet i denne retning, bl.a. direktiverne om miljøvenligt design og om energimærkning. Det er dog ikke Kommissionens vurdering, at disse direktiver kan erstatte formålet med Energy Star, bl.a. da gennemførelse af effektivitetskravene er smidigere og hurtigere, end det er tilfældet med energimærkningen, hvilket passer godt med markedet for ICT.

Fornyelsen af aftalen med USA forberedes for tiden af Kommissionen og ventes desuden drøftet i Energy Star Rådet i løbet af sommeren 2011.

Et forslag til Rådsbeslutning om indgåelse af en ny aftale mellem USA og det Europæiske Fællesskab om fortsættelse af Energy Star foreligger således endnu ikke, men vil eventuelt kunne fremlægges i løbet af sommeren 2011, således at en ny aftale kan fastlægges inden udløbet af den nuværende.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

5. Nærhedsprincippet

For så vidt angår nærhedsprincippet, understreger Kommissionen, at den mest omkostningseffektive foranstaltning til reduktion af kontor- og kommunikationsudstyrs energiforbrug, er at indføre et frivilligt mærkningsprogram med et logo til at identificere udstyret på markedet. Det er Kommissionens vurdering, at den foreslåede foranstaltning vil få størst energi- og miljømæssig virkning, hvis den gennemføres på fællesskabsniveau.

Handling på fællesskabsniveau er derfor den bedste måde at opnå programmets mål, hvis de energimæssige gevinster skal høstes. Derved vil den frie bevægelighed af varer blive sikret, og eventuelle handelshindringer, som følge af nationale mærkningsordninger, undgås. Energy Star aftalen mellem EU og USA kan medvirke til at øge udbredelsen af det mest energieffektive kontorudstyr i den internationale samhandel.

Regeringen er enig i, at fælles og ensartede regler for mærkning af kontorudstyr vil bidrage til at fremme udbredelsen af energieffektive produkter og sikre den frie bevægelighed af disse produkter. Regeringen finder derfor, at forslaget vil være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

En evt. forordning finder direkte anvendelse i medlemsstaterne. Forordningen vil ikke have konsekvenser for eksisterende dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

Der forventes ingen lovgivningsmæssige konsekvenser som følge af forslaget

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

En fortsættelse af aftalen skønnes at have positive statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser, da der er væsentlige energibesparelser forbundet med forslaget. Administrationen af ordningen vil fortsat vil være Kommissionens ansvar.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Producenter og forhandlere af kontor- og kommunikationsudstyr vil fortsat have mulighed for frivilligt at få deres produkter registreret med "Energy Star" logoet. De administrative byrder herved er meget begrænsede, da Kommissionens foretrukne model ikke indebærer en markant skærpelse af dokumentationskravene.

Beskyttelsesniveauet

En forlængelse af aftalen vurderes at have positive energi- og klimamæssige konsekvenser gennem reduktion af energiforbruget og nedbringelse af udledninger af drivhusgasser.

8. Høring

Sagen er den 24. juni blevet sendt i høring i Klima- og energipolitisk specialudvalg. Der er indkommet følgende høringssvar:

VedvarerendeEnergi (VE) støtter varmt, at EU fortsætter samarbejdet med USA om Energy Star ordningen for frivillig mærkning af kontorudstyr m.m. når aftalen udløber i 2011, og at der fortsat stilles krav om, at offentligt indkøb er mærket med Energy Star. Gennem de senere år er kravene til Energy Star strammet, så de nu på en del områder er tæt på det mest energieffektive udstyr på markedet. VE er enige med forslaget om, at man fortsat kan bruge selvcertificering i EU. Det skal sikres at der er tilstrækkelig kontrol med markedet med jævnlig stikprøvekontrol i EU landene, gerne koordineret mellem landene. Energy Star bør kombineres med Ecodesign regulering og mærkning for de mest populære apparater, som det f.eks. er ved at ske for PC'ere. På den måde sikres at apparater, der købes af private, får en høj effektivitet, også selvom mange privatforbrugere ikke kender Energy Star. For reguleringer af de enkelte produktgrupper er det væsentligt, at de ikke favoriserer store apparater i evalueringen af energieffektivitet. Det kan gøres ved at stille større krav til større apparater, som f.eks. en skærm med det dobbelte areal skal have mindre end det dobbelte energiforbrug i forhold til en mindre skærm. Dette kunne indføres som et princip i den nye Energy star aftale.

Forbrugerrådets finder, at miljø- og energimærker er et nødvendigt redskab, når forbrugerne ønsker at handle mere miljøvenligt. Samtidig hænger udbredelsen af produkter med energi- og miljømærker og forbruget af dem nøje sammen med den troværdighed og sikkerhed, der kobles til det enkelte mærke. Tredjepartscertificering giver, i modsætning til selvcertificering, en bedre sikkerhed for at producenterne lever op til kravene i mærkningsordningen. Forbrugerrådet kan derfor kun opfordre til, at EU Kommissionen vælger at følge USA og indføre en model, som sikrer tredjepartscertificering og dermed bryder med den nuværende selvcertificering. Det er Forbrugerrådets indtryk, at beslutningen i USA om at indføre tredjepartscertificering skyldes, at for mange producenter ikke lever op til kravene. Da det er de samme firmaer, der leverer elektronik til både USA og EU, må man formode, at det samme gør sig gældende for produkter i EU. Stikprøver af produkter med det europæiske energimærke A-G, der ligeledes er baseret på selvcertificering, viser ofte, at produkterne ikke lever op til producenternes indberetninger om energiforbruget. Desuden vil tredjepartscertificering også spare udgifter for kontrolmyndighederne, som ikke vil være nødt til at tjekke producenterne i samme omfang, da verificeringen alt andet lige skulle betyde større opretholdelse af regler og grænseværdier.

Dansk Fjernvarme finder, at enhver reduktion af energiforbrug bredt set er positivt uanset energiform, og at fælles krav på mindst EU niveau sikrer, at kravet ikke reducerer Danmarks konkurrenceevne. Dansk Fjernvarme opfordrer til, at kravene i Energy Star ordningen lægges på et realistisk og samtidig ambitiøst niveau.

Det økologiske Råd (DØR) kan tilslutte sig en forlængelse af samarbejdet mellem USA og EU som anført i mulighed 2, selvom DØR som udgangspunkt ikke er tilhænger af selvcertificering. En ny aftale bør derfor følges op med en markant øget markedsovervågning og effektiv sanktionering af overtrædelser. Samtidig bør der arbejdes hen imod et system med kosteffektiv 3. partsdokumentation. Det er DØR's vurdering, at den nuværende markedsovervågning er alt for begrænset, og at proceduren ifht. uretmæssig brug af Energy Star er alt for flink og langmodig og i praksis gør det nemt og attraktivt at svindle. Set i lyset af de kommende dokumentationskrav i USA risikerer man også, at virksomheder, der ikke kan komme af med deres produkter i USA, i stedet vil prøve at få dem ind på det europæiske marked. Det bør for-

hindres ved en betydeligt øget kontrol og sanktionering for at sikre ordningens troværdighed i EU. Kommissionens argumentation om, at 3. parts certificering stiller SME'er ringere i forhold til offentlige udbud, står DØR noget uforstående overfor. Som udgangspunkt er det rigtigt, at enhver form for dokumentationskrav vil favorisere virksomheder, der allerede har et vist apparat på plads - typisk de store virksomheder. Men det er ikke fornuftig anvendelse af borgernes penge, hvis der ikke forlanges troværdig dokumentation for f. eks. produkters energiforbrug i forbindelse med offentlige indkøb. Ligesom enhver større virksomhed naturligvis også vil kræve dokumentation for produkters påståede formåen. Set i lyset af den nye bund for produkters energieffektivitet, der bliver lagt med ecodesign-kravene, er det ekstra vigtigt, at der sker en adfærdsregulerende stramning af standarderne.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater har givet udtryk for en generel positiv indstilling til en videreførelse af aftalen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv overfor at videreføre samarbejdet med USA om "Energy Star". Det er regeringens holdning, at det er vigtigt, at ordningen fortsætter som ambitiøs, dynamisk og troværdig.

Regeringen er desuden positiv over for model 2, hvor EU's nuværende markedsovervågning bibeholdes, uanset at USA har gennemført tredjeparts certificering. Det er i den sammenhæng vigtigt at være opmærksom på, at EU's benyttelse af selvcertificering fordrer god markedsovervågning for at forhindre misbrug, så troværdigheden af Energy Star mærkningen ikke svækkes.

Fra dansk side er man desuden positiv over for at videreføre forpligtende krav om energieffektivitet i forbindelse med offentligt indkøb af kontorudstyr. I Danmark blev der allerede indført sådanne krav i 2005 vedr. Statens indkøb, og siden har kommunerne og regionerne frivilligt gennemført tilsvarende krav.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.